

DEFINITIEF SCHOOLPLAN

Van compact schoolplan op A3 formaat tot een magazine waar we trots op zijn

PROACTIEF LEREN WERKT

Van actief naar PROactief met ruimte voor ontwikkeling op alle vlakken

AMBITIEUS EN TROTS

Een realistische oefenplaats waar geleerd kan worden voor de toekomst

SCHOOLPLAN 2020-2024

Algemeen bijzonder praktijkonderwijs

De Diken
Sneek

Trots

INHOUD

Inleiding	pag. 3
Van een schoolplan op A3 formaat naar een schoolplan als magazine	pag. 4
Hoofdstuk 1: Waarden: aandacht en moed (CVO)	pag. 5
Hoofdstuk 2: Missie en Visie D – Waar staan wij voor – Waar gaan wij voor	pag. 7
Hoofdstuk 3: Ambities van De Diken	pag. 9
Hoofdstuk 4: Waar zijn we trots op en blijven we zeker doen	pag. 11
a) Veilig klimaat	
b) Maatwerk	
c) Diversiteit	
d) Passende arbeid	
e) MBO-entree	
f) Certificering	
g) (Na)zorg	
Hoofdstuk 5: Onderwijsaanbod	pag. 15
Hoofdstuk 6: Personeelsbeleid	pag. 19
Hoofdstuk 7: Kwaliteitszorg	pag. 20
a) Kwazo-kalender	
b) Ontwikkeling, scholing en reflectie	
c) Financiën	
Overzicht relevante documenten	pag. 22

INLEIDING

Praktijkonderwijs biedt voortgezet onderwijs aan leerlingen die het beste leren in de praktijk. Het gaat om leerlingen in een kwetsbare positie onder meer vanwege hun veelal beperkte cognitieve capaciteiten in een steeds complexer wordende maatschappij. Daarbij komen deze jongeren vaker dan andere jongeren uit gezinnen met een zwakke sociaaleconomische status waar verschillende problemen kunnen spelen. Het praktijkonderwijs heeft als opdracht om deze leerlingen te stimuleren en te ondersteunen hun talenten maximaal te ontwikkelen, door aan te sluiten bij hun mogelijkheden en passies. Dat biedt hen het meeste perspectief op zo zelfstandig mogelijk meedoen in de samenleving. De Diken wil daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan een inclusieve samenleving: een samenleving die elk mens kansen biedt.

In dit schoolplan verwoorden we de ambities en het beleid voor de periode 2020-2024. Het is primair geschreven voor de leerlingen, de ouders/verzorgen en medewerkers van De Diken. En in tweede instantie ook voor onze externe belanghebbenden. De behoefte aan een nieuw schoolplan is ontstaan omdat op 1 augustus 2019 de voormalige praktijkschool Zuiderpoort en Praktijkschool Sneek zijn gefuseerd tot De Diken, school voor algemeen bijzonder praktijkonderwijs.

Het schoolplan is onze leidraad waarin de school elke vier jaar het beleid beschrijft dat zij voert om de kwaliteit van het onderwijs te bevorderen en te bewaken. In het schoolplan zijn daarom naast het onderwijskundige beleid ook het personeelsbeleid en de interne kwaliteitszorg beschreven.

In dit schoolplan verwoorden we de ambities en het beleid voor de periode 2020-2024.

We zetten in op kwalitatief goed onderwijs, met oog voor de verschillen tussen leerlingen. We bevorderen maatwerk en geven veel aandacht aan socialisatie en persoonsvorming. Daarnaast is de optimale begeleiding van onze leerlingen van groot belang. We ontwikkelen competenties die hen helpen een waardevolle plaats te verwerven in de maatschappij. We creëren een stimulerende en contextrijke leeromgeving waarin leerlingen worden uitgedaagd het beste uit zichzelf te halen. Op maat en met aandacht voor hun eigenwaarde. Onze ambities zijn uitgewerkt in kernwoorden als zelfbewust, maatschappelijk betrokken, trots en vernieuwend.

Dergelijke ambities kunnen we alleen samen realiseren. Het vraagt ook om betrokken en gedreven medewerkers die nieuwgierig blijven, zich blijven ontwikkelen en samen een verbetercultuur realiseren. Ook zullen we blijven investeren in de betrokkenheid van leerlingen, en hun ouders, bij hun eigen leerproces zodat eigenaarschap ontstaat. Zelfbewust leren en trots op behaalde resultaten. Werkend vanuit vertrouwen in elkaar en samen het verschil maken. Daar staan wij voor en dat willen we bereiken.

Het schoolplan 2020-2024 zal nader geconcretiseerd worden in jaarplannen. In deze jaarplannen worden de doelen uit het schoolplan concreet uitgewerkt en worden er heldere afspraken gemaakt over te behalen resultaten, wie betrokken en verantwoordelijk zijn en wanneer resultaten zichtbaar en behaald moeten zijn.

Jos te Marvelde

Directeur a.i. De Diken,
Sneek, maart '20

In het najaar van 2019 heeft het team van De Diken zich gebogen over de basis voor het schoolplan 2020-2024. Dit heeft geleid tot een overzichtelijke poster waar de basis van het schoolplan helder in beeld wordt gebracht.

SCHOOLPLAN
algemeen bijzonder praktijkonderwijs
2020-2024

WAAR STAAN WIJ VOOR?
Ons doel is leerlingen uit te dagen om met moed hun capaciteit, talent en creativiteit te ontdekken en te ontwikkelen. We staan voor onderwijs dat hen daartoe aanmoedigt en stimuleert, zodat alle leerlingen optimaal en passend uitstromen naar dagbesteding, werk of mbo. Op De Diken wordt gewerkt in een veilige leeromgeving met een grote maatschappelijke betrokkenheid. Wij bieden onze leerlingen een goed klimaat voor het behalen van het diploma praktijkonderwijs.

WAAR GAAN WIJ VOOR?
Wij bieden onderwijs met aandacht op basis van maatwerk, waarbij leerlingen en medewerkers zelf keuzes kunnen maken. PROactief leren staat centraal op De Diken, binnen en zeker ook buiten de school.

WAT ZIJN ONZE AMBITIES?

DE DIKEN - LEERLINGEN
Zelfbewust, Maatschappelijk betrokken, Trots
De leerlingen ontdekken hun mogelijkheden en ontwikkelen deze verder. Om dit te kunnen doen stellen ze onder begeleiding van hun coach hun eigen leerdoelen op. Dit maakt ze zelfbewust en vergroot hun eigenaarschap.
De leerlingen krijgen de kans om leerervaringen op te doen binnen en buiten de school. Het is belangrijk dat naast ruimte is voor het maken van fouten en het vieren van successen.
De leerlingen verkennen hun plek in de maatschappij en dragen handvatten aan, te laten zien waar ze trots op zijn.

DE DIKEN - OUDERS/VERZORGERS
Betrokken en Trots.
Ouders/verzorgers zijn en worden betrokken bij het onderwijs van hun kinderen. Hun inbreng en mening zijn van waarde voor de school.
Ouders/verzorgers werken samen met de leerling en medewerkers aan het succes van de leerling.
Ouders/verzorgers ervaren trots bij het volgen van de ontwikkelingen van hun kind.

DE DIKEN - MEDEWERKERS
Teamplayer, Vernieuwend, Trots
Als medewerkers zijn we trots op onze school en maken we met elkaar het verschil.
Als team werken we consequent en planmatig aan het bereiken van de doelen van leerlingen en die van onszelf.
We werken vanuit vertrouwen en voeren de regie over onze professionaliteit, daarmee vergroten we onze kennis en vaardigheden.
Als medewerkers dragen we bij aan onderwijssteuningen... en leggen verantwoording af over onze keuzes.

De Diken... een maatschappelijk relevante school!
Het onderwijs op De Diken is een realistische oefenplaats waar geleerd kan worden voor een toekomstige plek in de maatschappij. Onze leerlingen worden zich zo bewust van hun talenten en kansen. Ze ontwikkelen zich tot zelfbewuste en volwaardige personen die participeren in de samenleving.

WAAR ZIJN WE TROTS OP?

PROactief leren werkt

De Diken Sneek

... EN BLIJVEN WE ZEKER DOEN!

Veilig klimaat, Maatwerk, Diversiteit, Passende arbeid, MBO-entree, Certificering, (N)azorg

Deze poster is verder uitgewerkt tot het schoolplan digitaal magazine. Een nader omschreven magazine dat aan de kwaliteitseisen van een schoolplan voldoet. We kiezen ervoor om beide versies, de poster en het magazine, als één geheel te zien. En strategisch leidend te laten zijn voor de jaarplannen van de komende vier jaar van onze school.

Hoofdstuk 1. WAARDEN: AANDACHT EN MOED

De Diken maakt onderdeel uit van de stichting CVO Zuid-West Fryslân. Het onderwijs op de scholen van CVO krijgt vorm en inhoud vanuit twee waarden: aandacht en moed. Vanuit deze waarden wil ook De Diken haar onderwijs gestalte geven.

Aandacht

“Wij willen in ons onderwijs de waarde van een aandachtige levenshouding voorleven. Het zal onze leerlingen helpen te ontdekken wat de moeite waard is.”

“Onderwijs is daarom zo veel meer dan ‘alles eruit halen wat erin zit’. Echte aandacht betekent het zoeken en ontwikkelen van talenten, maar kan ook leiden tot tegenspraak, grenzen stellen en grenzen verleggen. Docenten die hun werk met aandacht doen, verstaan de kunst om ongekende verten te ontsluiten. Aan de andere kant bieden ze tegenspraak wanneer dat nodig is.”

Uit: Zienswijze® op goed onderwijs – Strategie 2017-2020

Moed

“Deze tijd vraagt moed. Groepsdruk, modes en social media zijn sterke krachten die leerlingen een bepaalde kant opduwen. Hoe vind je je weg? Het vraagt moed om die te vinden en te willen vinden. Het vraagt moed om te willen onderzoeken wat je belangrijk vindt en waarvoor je staat. In ons onderwijs willen we bijdragen aan het vormgeven van die vrijheid. Hoe vinden de leerlingen hun eigen stem? Maar ook: waartoe dient hun vrijheid? Hoe dient die de gemeenschap van de klas, de school en de samenleving?”

“Daarom wordt ook van onze docenten moed gevraagd. Het vraagt moed van docenten om de ruimte in te nemen die zij hebben. Wij verwachten van onze docenten dat zij positie kiezen, opdat onze leerlingen zich uitgenodigd voelen het beste te geven in de school en in de wereld van nu en straks.”

Uit: Zienswijze® op goed onderwijs – Strategie 2017-2020

Onderwijsvisie CVO Zuid-West Fryslân

Het onderwijs vervult drie functies:

- Kwalificatie
- Socialisatie
- Persoonsvorming

Vanzelfsprekend passend en kwalitatief goed onderwijs.

De CVO-scholen vinden het vanzelfsprekend dat hun onderwijs passend en kwalitatief goed is en maximaal rendement oplevert. Leerlingen voldoen aan het eind van de opleiding aan de eisen van het curriculum (de kwalificatiefunctie). Ook zijn zij vertrouwd met de normen en waarden die gelden in de huidige samenleving (de socialisatiefunctie). In schoolplannen geven de CVO-scholen concreet aan hoe zij deze functies invullen en de kwaliteit van het onderwijs waarborgen. Het vraagt moed om die te vinden en te willen vinden.

Persoonsvorming: een proces van bewustwording De CVO-scholen kenmerken zich door de wijze waarop zij de derde functie van onderwijs, persoonsvorming, invullen. Zij bereiden leerlingen voor op leven en werken in een open, mondiale en duurzame maatschappij. Dat vraagt om een belangrijke

competentie van de leerling: het maken van bewuste keuzes en de verantwoordelijkheid nemen voor de effecten die deze keus heeft op jouw leefwereld en de wereld om je heen.

Ontwikkeling van bewustzijn en eigen talenten.

Persoonsvorming kan gezien worden als bewustzijns- ontwikkeling. Hierbij staat volwassenwording centraal. Een leerling leert beseffen wat een volwassen houding inhoudt: naar jezelf, een ander en de wereld om je heen. Dit proces zal gepaard gaan met succes, onzekerheid en tegenslag. Wij helpen onze leerlingen met deze persoonlijke groei door onze kernwaarden te ondersteunen: aandacht en moed. Hoe gaan we met elkaar om ongeacht ieders mogelijkheden, godsdienst of cultuur? Persoonsvorming is ook: je eigen talenten ontdekken. CVO-scholen faciliteren dit door een veilige leeromgeving te bieden, met onderwijs dat sterk uitgaat van eigen verantwoordelijkheid van de leerling. Persoonsvorming en socialisatie maakt het leerlingen ook mogelijk om betere leerresultaten te behalen. De docent sluit aan bij de kwaliteiten van de leerling.

Onderwijs: de leerling als mede-eigenaar.

CVO-scholen faciliteren dit door een veilige leeromgeving te bieden, met onderwijs dat sterk uitgaat van eigen verantwoordelijkheid van de leerling.

Het onderwijs op de CVO-scholen is zoveel mogelijk een gezamenlijke activiteit van leerlingen en docenten, waarin ieder een eigen rol speelt en verantwoordelijkheden draagt:

- De leerling is mede-eigenaar van het lesprogramma en stuurt waar mogelijk zijn eigen leerproces.
- De docent bepaalt de leerdoelen en coacht de leerling op weg naar deze leerdoelen.
- De leerling maakt uit een gedifferentieerd aanbod keuzes over de eigen leerroute, in overleg met de docent of coach; waar dat onvoldoende lukt, biedt de docent meer structuur.
- De docent luistert goed, vraagt door, benadert leerlingen positief en is duidelijk.
- Het lesprogramma biedt de leerling keuze uit een variatie aan effectieve begeleiding: naast klassikale lessen zijn dat ook werkvormen als projecten, oefnmomenten, bijlessen, practica, verdiepingsuren etc.
- Niet alleen de leerling, maar ook de docent schoolt en ontwikkelt zich en geeft daarin het goede voorbeeld; de docent ontwikkelt nieuw onderwijsaanbod over grenzen van vakken en disciplines heen, zet daarbij zijn eigen sterke kanten in en ontwikkelt zich ook daarin verder.

Lerende kennisorganisatie.

Onderwijsassistenten, decanen, conciërges en andere ondersteunende CVO-medewerkers zorgen, samen met docenten, voor een veilige en stimulerende leeromgeving, waarin docenten hun aandacht vooral op onderwijs en leren kunnen richten en met plezier werken. Met goed werkgeverschap en financiële continuïteit als pijlers vormen de CVO-medewerkers een lerende kennisorganisatie waarin samenwerken, elkaar ondersteunen en elkaar aanspreken gemeengoed zijn.

Hoofdstuk 2. MISSIE EN VISIE - Waar staan wij voor - Waar gaan wij voor

MISSIE

- Waar staan wij voor

Ons doel is leerlingen uit te dagen om met moed hun capaciteit, talent en creativiteit te ontdekken en te ontwikkelen. We staan voor onderwijs dat hen daartoe aanmoedigt en stimuleert, zodat alle leerlingen optimaal en passend uitstromen naar dagbesteding, werk of mbo. Op De Diken wordt gewerkt in een veilige leeromgeving met een grote maatschappelijke betrokkenheid. Wij bieden onze leerlingen een goed klimaat voor het behalen van het diploma praktijkonderwijs.

- Waar gaan wij voor

Wij bieden onderwijs met aandacht op basis van maatwerk, waarbij leerlingen en medewerkers zelf keuzes kunnen maken. PROactief leren staat centraal op De Diken, binnen en zeker ook buiten de school.

VISIE

Onze visie is dat:

- PROactief leren werkt zodat je zelf ontdekt wat je mogelijkheden zijn en je deze verder kunt ontwikkelen in een veilige en uitdagende (werk)omgeving
- Je er mag zijn om wie je bent, wat je kunt en daar eigenwaarde aan ontleent: trots
- Actieve betrokkenheid je de mogelijkheid geeft je eigen plek in school en maatschappij te verkennen en verder te ontwikkelen

Daarbij geldt dat:

- Ik mag mezelf zijn en jij ook
- Ik heb respect voor anderen en anderen hebben respect voor mij
- Ik mag mijn eigen levensstijl en opvattingen hebben en maak zelf keuzes
- Ik mag mijn eigen levensovertuiging hebben
- Ik ben me bewust van mijn talenten en kansen en wil deze ook ontwikkelen
- Ik mag fouten maken om van te leren en vier mijn successen

Eigen kracht:

Op zoek gaan naar de eigen kracht van leerlingen, en deze verder ontwikkelen. Dat is de essentie van wat we doen. Het is niet eenvoudig, maar wanneer we de succesverhalen onderzoeken op 'wat werkt', horen we daar vaak dezelfde elementen in terug. Zo blijken meer radicale vormen van maatwerk, waarin we doen wat nodig is om leerlingen écht perspectief te bieden, vaak een sleutel tot succes. We denken dan aan individuele leerroutes waarbij we durven afwijken van 'hoe het eigenlijk hoort'. Ook denken we aan het kwalificeren op maat, middels

onder meer praktijkverklaringen, branchecertificaten of het entreediploma. Verder zien we dat leerlingen echt geholpen zijn met zo levensecht mogelijk onderwijs: leerlingen leren meer buiten de school dan binnen. Het leren gaat dan veel natuurlijker en leerlingen raken meer gemotiveerd. Praktijkgericht leren beperkt zich niet tot de stages. Enthousiast zijn we over praktijklessen die op locatie gegeven worden, in en om bedrijven. Ook blijkt telkens weer hoezeer een holistische visie en aanpak nodig is om voor deze leerlingen echt het verschil te maken: aandacht voor wat er speelt in et leven van deze jongeren, en brede vorming met veel aandacht voor de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Dit bij voorkeur gecombineerd met het versterken van de netwerken rondom de jongeren. Samenwerking met ouders, bedrijven, MBO-stellingen, gemeenten en aanbieders van jeugdzorg kan veel uitmaken.

Hoofdstuk 3. AMBITIES VAN DE DIKEN

Op basis van de waarden waarop het onderwijs binnen het CVO gestalte krijgt en gebaseerd op de kernwaarden van De Diken krijgen de ambities vorm. Ambities voor leerlingen, ouders/verzorgers en medewerkers van De Diken. Maar ook de ambitie om te functioneren als een maatschappelijk relevante school.

Het onderwijs op De Diken is een realistische oefenplaats waar geleerd kan worden voor een toekomstige plek in de maatschappij. Onze leerlingen worden zich zo bewust van hun talenten en kansen. Ze ontwikkelen zich tot zelfbewuste en volwaardige personen die participeren in de samenleving.

Kernwaarden van de leerlingen zijn zelfbewust, maatschappelijk betrokken en trots

De leerlingen

- ontdekken hun mogelijkheden en ontwikkelen deze verder. Om dit te kunnen doen stellen ze onder begeleiding van hun coach hun eigen leerdoelen op. Dit maakt ze zelfbewust en vergroot hun eigenaarschap.
- krijgen de kans om leerervaringen op te doen binnen en buiten de school. Het is belangrijk dat hierbij ruimte is voor het maken van fouten én het vieren van successen.
- verkennen hun plek in de maatschappij en krijgen handvatten om te laten zien waar ze trots op zijn.

Kernwaarden van de ouders/ verzorgers zijn betrokkenheid en trots

De ouders/verzorgers

- zijn en worden betrokken bij het onderwijs van hun kinderen. Hun inbreng en mening zijn van waarde voor de school.
- werken samen met de leerling en medewerkers aan het succes van de leerling.
- ervaren trots bij het volgen van de ontwikkelingen van hun kind.

Kernwaarden van de medewerkers zijn teamplayer, vernieuwend en trots

Als medewerkers

- zijn we trots op onze school en maken we met elkaar het verschil.
- werken we als team consequent en planmatig aan het bereiken van de doelen van de leerlingen en die van onszelf.

- werken vanuit vertrouwen en voeren de regie over onze professionaliteit; daarmee vergroten we onze kennis en vaardigheden.
- dragen we bij aan onderwijsvernieuwingen en leggen verantwoording af over onze keuzes.

Perspectief op werk

Om mee te kunnen doen in de samenleving is (betaald) werk van groot belang. Betaald werk biedt deze jongeren onder meer eigenwaarde, zelfvertrouwen, sociale contacten en inkomen. Een goede voorbereiding op werk is een van de kerntaken van De Diken. De betrokkenheid die gevoeld wordt, reikt echter verder. Wij ondersteunen leerlingen ook bij het vinden en behouden van werk en werken hierin nauw samen met werkgevers en gemeenten. Onze aanpak richt zich op leren door te doen in zo levensecht mogelijke context, individuele leerroutes naar werk, het opbouwen van een positief en realistisch beeld van de eigen arbeidsmogelijkheden en het zichtbaar maken van deze mogelijkheden voor werkgevers door het kwalificeren ervaren en het aanleren van werknemersvaardigheden met veel aandacht voor de sociaal emotionele ontwikkeling.

Hoofdstuk 4. WAAR ZIJN WE TROTS OP EN BLIJVEN WE ZEKER DOEN

a) **Veilig klimaat**

Leerlingen kunnen zich alleen goed ontwikkelen in een omgeving die veilig voelt. Daar waar ze zich geaccepteerd voelen. Structuur en duidelijke regels zijn belangrijk. Openheid en betrokkenheid ook. Op De Diken werken en leren we samen in een sfeer van vertrouwen en begrip. We leren de leerlingen positief gedrag aan en benoemen het gedrag dat we in de school willen zien.

Leerlingen en medewerkers kunnen altijd terecht bij de vertrouwenspersonen die vermeld staan in de schoolgids.

Is er een situatie waardoor de veiligheid op school in gevaar komt? Dan is het belangrijk dat iedereen weet wat er moet gebeuren. Wie welke hulp verleent en waar de grenzen liggen. Hiervoor hebben we een schoolveiligheidsplan. In het schoolveiligheidsplan is ook ons anti-pestprotocol opgenomen.

Doormiddel van de ProZO! Enquêtes voor leerlingen, ouders/verzorgers en medewerkers wordt onder andere het thema veiligheid gemeten. Uit de resultaten komen verbeterpunten en deze worden weer verwerkt in het schooljaarplan, maar ook door het vergroten van de kennis van de medewerkers op het gebied van pedagogiek.

b) **Maatwerk**

We sluiten aan bij het niveau van de leerling. Het gehele onderwijsaanbod op de Diken is grotendeels individueel. Leerkrachten zoeken voortdurend naar mogelijkheden binnen het eigen vak en de eigen fase naar differentiatiemogelijkheden. Essentieel voor passend pedagogisch- en didactisch handelen is afstemming met het OPP. In het OPP staat het verwachte uitstroomperspectief met de begeleidingsbehoefte.

c) **Diversiteit**

Net als in de gehele maatschappij verandert ook de diversiteit van onze populatie leerlingen en medewerkers. Omgaan met diversiteit is daarom een belangrijke doelstelling van burgerschapsvorming.

Onze school leert leerlingen omgaan met en samenwerken met diversiteit, rekening houdend met het geven van gelijke kansen aan onderling verschillende mensen. Dit betekent dat we rekening houden met afkomst, geloofsovertuiging en mogelijkheden. Het is voor ons een enorme verrijking en uitdaging om met die diversiteit te leren omgaan, zowel voor de leerlingen als voor het team.

d) **Passende arbeid**

Kenmerk van Praktijkonderwijs is dat onze leerlingen het beste leren in de praktijk. Het is onze taak om deze leerlingen te stimuleren en te ondersteunen om hun talenten maximaal te ontwikkelen, door aan te sluiten bij hun mogelijkheden en passies. Dat biedt hen het meeste perspectief op zo zelfstandig mogelijk meedoen in de samenleving. Voor de een is dit een lange en intensieve zoektocht, een ander weet het al bij het betreden van de school: "Ik word vrachtautochauffeur, net als mijn vader." Voor al deze leerlingen geldt dat wij deze jongeren zo goed mogelijk voorbereiden op betaald werk en hen toe leiden naar een passende werkplek. Daarbij richten wij ons niet alleen op het vinden van werk, maar ook op het behoud daarvan. Middels een breed aanbod in praktijkvakken en de mogelijkheid om veel ervaring op te doen in stages, bieden wij levensecht leren. Als onze leerlingen de school

verlaten, zijn wij met hun trots, dat zij met ons de meest relevante plek in arbeid of verdere scholing gevonden hebben.

e) MBO-entree

De Entreeopleiding is een tweejarig traject die leerlingen kunnen volgen vanaf 15 jaar. Leerlingen kunnen aan het einde van het tweede jaar een Entree-diploma halen. Deze Entreeopleiding bereidt jongeren voor op de arbeidsmarkt of op doorstroming naar een mbo-2-opleiding. In het tweede jaar wordt er met de leerling en ouders een keuze gemaakt. Er wordt gekozen voor een beroepsprofiel. De Beroepspraktijkvorming (de stage) en de beroepsgerichte vakken zijn hieraan gekoppeld. Naast de BPV staan op school de lessen Nederlands, Rekenen en Loopbaanbegeleiding centraal.

Om een Entreeopleiding te volgen moeten leerlingen o.a voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Er is voldoende motivatie
- Er is weinig verzuim geregistreerd
- Er is een positief advies van de mentor
- Er is een stageperiode afgerond met een ruime voldoende.

Vanuit school hanteren we een toelatingsprocedure.

f) Certificering

Wij bieden onze leerlingen een breed aanbod in de praktijkvakken. Onderdeel hiervan is het aanbieden van branche erkende en door externe organisaties geëxamineerde certificeringcursussen. Aangezien Praktijkonderwijs tot voor kort geen examen kende, was dit soort certificering de enige mogelijkheid voor een leerling om een "diploma" anders dan een schoolcertificaat te halen. Ten gevolge van voorgenomen gewijzigde wetgeving, is het nu mogelijk dat leerlingen die het praktijkonderwijs succesvol afgerond hebben een officieel diploma krijgen. Het diploma geeft echter geen doorstromingsrecht. Wij blijven daarom alle leerlingen een breed scala aan certificeringen bieden.

Hieronder een overzicht van de behaalde certificaten in het schooljaar 2018-2019. Gemiddeld behaalt een leerling zeker 2 certificaten.

		PS	ZP	Totaal
Werken in de keuken SVA1	Scholing voor arbeid	1	1	1
SVH keuken assistent (KAS)	Stichting voor de horeca		1	1
Werken in de winkel SVA2	Scholing voor arbeid	2	4	6
Schoonmaak in de groothuishouding traditioneel SVA1	Scholing voor arbeid	1	9	10
Woonhulp SVA1		0	0	0
Werken in de metaal SVA1	Scholing voor arbeid	5	3	8
Lassen MAG1 NLI Praktijk en/of theorie	Nederlands instituut voor lastechniek	8	9	17
VCA (Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) Checklist Aannemers) *		9	13	22
Vorkheftruck /EPT	Agrilog	8	6	14
Roterende verreiker/ Hoogwerker	Agrilog	2	1	3
		35	47	82

1 - Eindopbrengsten certificering schooljaar 2018-2019, leerjaar 4 en 5.

g) (Na)zorg

Zorg en ondersteuning voor leerlingen

Vanuit het zorgteam werken we met het Professionele Momenten model [PM-model] is een vaste zorgroute die loopt via vier stappen of momenten. In deze structuur is vastgelegd wie er verantwoordelijk is voor de uitvoering en coördinatie van de ondersteuning aan de leerling. Het model ziet er als volgt uit:

PM 0– Intake en aanmelding

PM I – Ondersteuning in de klas

PM II – Ondersteuning vanuit het team

PM III – Ondersteuning vanuit het zorgteam

PM IV – Externe ondersteuning

PM I en II kunnen gezien worden als basiszorg, en hiervoor is de coach verantwoordelijk. PM III kan gezien worden als breedtezorg waar het zorgteam de verantwoordelijkheid voor draagt. Tenslotte kan PM IV gezien worden als dieptezorg, waarbij ouders verantwoordelijkheid dragen (zie Zorgplan).

Zodra de leerling bij ons op school is aangemeld wordt er een OPP (Onderwijs Perspectief Plan) opgesteld, om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de leerling. Hierin worden o.a. het uitstroomprofiel, het ontwikkelingsniveau en de ondersteuningsbehoeften vastgesteld. Bij extra ondersteuning wordt dit beschreven in het handelingsgedeelte C van het OPP. Dit document is te vinden in PROFIJT.

Tijdens de schoolloopbaan van de leerling op de Diken worden vanaf het begin vorderingen, bijzonderheden en resultaten bijgehouden in het leerlingvolgsysteem (LVS) van Profijit/Magister. Dit gebeurt zowel op het gebied van theoretische vaardigheden, praktische vaardigheden en op sociaal emotioneel gebied. Tweemaal per jaar worden door alle betrokken coaches/leerkrachten leerlingenbesprekingen gehouden, waarin onder andere de inhoud van het OPP en het individueel ontwikkelingsplan (IOP) besproken worden. De resultaten daarvan worden door de leerling samen met de coach gepresenteerd aan de ouders.

Met bovenstaande activiteiten streeft het zorgteam ernaar om zo goed mogelijk bij te houden wat er speelt rondom de leerlingen zodat we tijdig en adequaat kunnen handelen wanneer dit nodig is.

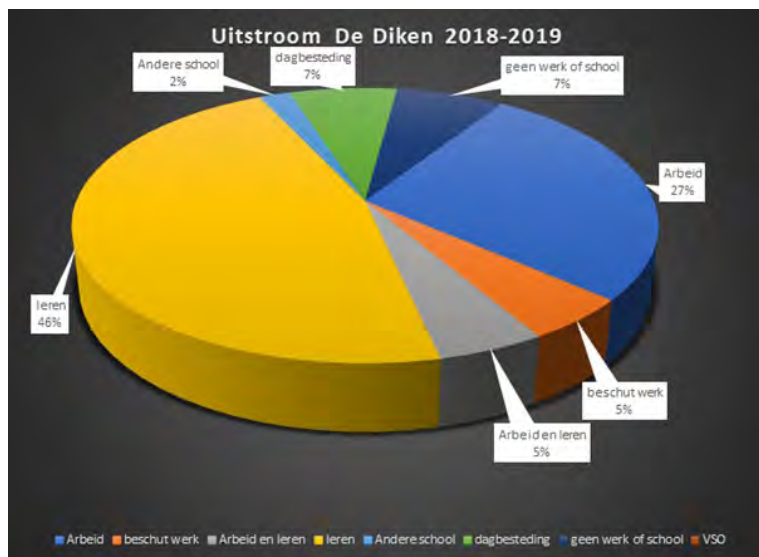
Naast de zorg voor de leerlingen biedt het zorgteam ook zorg en ondersteuning aan de medewerkers.

Dit doen we door middel van:

- de MCG (Monitor Coachgroep) overleggen, kan de coach ondersteuning krijgen van het Zorgteam voor coach gerelateerde taken.

- observaties die worden uitgevoerd aan de hand van een kwaliteitslijst. Binnen de kwaliteitsbewaking wordt voornamelijk gekeken hoe de leerkracht lesstof, instructie, zorg en houding differentieert tussen leerlingen.
- de mogelijkheid om pedagogische vraagstukken/zorgen rondom leerlingen te bespreken en eventueel ondersteuning te bieden bij het organiseren van een leerlingbespreking.
- een leerling aan te melden voor het MDO (Multi Disciplinaire Overleg). Indien er bij een leerling sprake is van een ontwikkelingsprobleem brengt de coach de leerling in bij het MDO, dit MDO bestudeert de casus en formuleert handelingsadviezen.

Vanuit de arbeidstoeleiding bieden wij nazorg. Middels de PRO-uitstroom- en volgmonitor blijven wij de leerlingen nog minstens 2 jaar volgen. Na deze 2 jaar komt het nog regelmatig voor, dat een leerling een beroep op ons doet. Daar voldoen wij graag aan.

Hoofdstuk 5. ONDERWIJSAANBOD

De Diken is een school voor bijzonder algemeen praktijkonderwijs. Naast de AVO vakken is er ook een belangrijke plek weggelegd voor de praktijkvakken en de arbeidstoeleiding.

Op dit moment hanteren wij het leerstofjaarklassensysteem. Dit gaat meer en meer knellen. Het staat op gespannen voet met gepersonaliseerd leren. Vertraagde en versnelde ontwikkeling wordt in leerjaren gedrongen. Sommige leerlingen hebben meer tijd nodig. Anderen kunnen versnellen. Er zijn leerlingen die te lang in leerjaar 1 en 2 zitten en leerlingen die meer tijd zouden moeten hebben in leerjaar 3. Bovendien zijn er grote leeftijdsverschillen tussen leerlingen bij binnenkomst. Bij de praktijkvakken brengen we nu al in leerjaar 4 en 5 leerlingen bij elkaar om het zo mogelijk te maken, dat we een breed aanbod houden. Dit alles vraagt om een flexibele organisatie. De pilot van het huidige leerjaar 3 in anders organiseren bevestigt dit.

Diken 1.5

Kern van dit organisatiemodel is het loslaten van het leerstofjaarklassensysteem. Daarvoor in de plaats voeren we een fasen systeem in. Gemiddeld duurt een fase 1,5 jaar. Per half jaar, augustus en februari kunnen leerlingen in en uitstromen of van profiel wisselen. Wij kennen de volgende fasen.

- Fase 1 (Huidige leerjaar 1 en 2) Duur 1,5 jaar. Instroom mogelijk vanaf februari. (Proefplaatsing vanuit PO). Vaste coach. Kernteam.
- Fase 2 (Huidige leerjaar 3) Duur 1,5 jaar. Minimale leeftijd 13,5 jaar. Vaste coach. Kernteam.
- Fase 3 arbeid: (Huidige leerjaar 4 en 5) Duur 1,5 jaar. Minimale leeftijd 15 jaar. Vaste coach. Kernteam: praktijkvakken. Verlenging mogelijk met een half jaar.
- Fase 3 MBO-vooropleiding: (Huidige leerjaar 4 en 5) Duur 1,5 jaar. Minimale leeftijd 15 jaar. Vaste coach. Kernteam: MBO-vooropleiding/Entree. Verlenging mogelijk met een half jaar.
- Fase 4 Uitstroom Arbeid: Minimale leeftijd 17 jaar. Duur tot en met half jaar waarin leerling 18 jaar wordt. Verlenging en wettelijke dispensatie mogelijk. Vaste uitstroomcoach.
- Fase 5 Actieve nazorg: Tot 20e verjaardag.
- Fase 6 Nazorg op afroep.

Ambitie/doel: De school heeft fasestructuur Diken 1.5!

Praktijkvakken

Zoals de naam al aangeeft, is leren in de praktijk de kern van ons onderwijs. Wij bieden daartoe een breed assortiment profielen aan. Al deze profielen zijn op het niveau van assistent:

- Logistiek
- Dienstverlening en Zorg
- Bouwen, wonen en onderhoud
- Verkoop/Retail
- Mobiliteitsbranche

- Horeca
- Plant en (groene) leefomgeving
- Installatie- en constructietechniek.

Binnen deze profielen is het mogelijk om branchegerichte certificaten en deelcertificaten te behalen zoals woonhulp, winkel, lasdiploma, VCA enz. Wij stemmen het aanbod daarbij zoveel mogelijk af op de talenten en wensen van de leerlingen. Gevolg hiervan is, dat het aanbod ook wisselend is, zowel individueel als in groepsverband. Verbreding van het aanbod gaan wij daarbij niet uit de weg. Zo is in het schooljaar 2019/2020 de SVA-training Autotechniek ingevoerd.

Gepersonaliseerd leren vraagt om een afgestemde schoolorganisatie. Een strikte scheiding volgens het leerstofjaarklassensysteem is hierin niet meer houdbaar. Willen wij een breed aanbod blijven bieden moeten we leerjaren combineren zoals nu al gebeurt bij de praktijkvakken. Het systeem met werken in fases voldoet daarvoor de bij de praktijkvakken veel beter. Dit betekent, dat wij ons aanbod willen inrichten naar drie blokken van een half jaar. Voor de leerlingen die dat nodig hebben is verlenging van een half jaar mogelijk. Wij gaan daarbij uit van een halfjaarlijkse in en uitstroom.

Voor fase 1 betekent dit, dat de huidige verdeling van 2 jaar Algemene techniek, Groen en Koken wordt gewijzigd. Ons voornemen is, om na een algemene kennismaking leerlingen al eerder de mogelijkheid te bieden om zich te specialiseren. In fase 2 (huidige 3) wordt dit specialiseren verder uitgediept, maar blijft de mogelijkheid om ook breed te oriënteren, voor wie dit nodig heeft. Fase 3 (huidige leerjaar 4 en 5) staat vervolgens in het teken van certificering binnen het gekozen profiel.

Naast het verbreden en herschikken van de leerstof willen wij zowel in de school maar zeker ook buiten de school praktijkleren aanbieden. Voor ieder profiel ligt er de uitdaging om het visitekaartje van onze school te zijn. Ambities/doelen:

- Fase 1 en 2: Algemene delen en keuzedelen in de praktijkvakken
- Fase 1, 2 en 3: Invoeren inhoudelijke blokken van 3 halve jaren.
- Alle leerlingen behalen minimaal 1 branche-erkend certificaat. Gemiddeld minimaal 2 per leerling.
- Ieder profiel is een visitekaartje voor de school

AVO-vakken (algemeen vormend onderwijs)

Op De Diken vinden we een ruim aanbod aan algemeen vormende vakken. Hier zitten veel groepsactiviteiten in maar er is ook veel ruimte voor de individuele leerling. Leerlingen kunnen op hun eigen niveau werken aan hun ontwikkeling. Samen met de coach stellen ze hun eigen ontwikkeldoelen op in het IOP(individueel ontwikkelingsplan). Bij de vakken Nederlands en rekenen is het mogelijk examen te doen op 1F niveau.

Theoretische vakken zijn o.a.

Nederlandse taal, Rekenen/Wiskunde, Engels, Praktische taalvaardigheden, Praktische rekenvaardigheden, Gezondheidskunde, Wereldoriëntatie, ICT en Bewegingsonderwijs.

Keuzewerktijd o.a.

Muziek, Extra bewegingsonderwijs en Burgerschapsactiviteiten.

Onze lessen voldoen aan de streef en beheersingsdoelen van het praktijkonderwijs. (Zie bijlage)

Burgerschap

“Het praktijkonderwijs heeft de opdracht zijn leerlingen voor te bereiden op een zelfstandige deelname aan de maatschappij en aan het arbeidsproces.”

Bron: SLO - Burgerschapsvorming in het praktijkonderwijs.

Burgerschap is op De Diken een belangrijk onderdeel binnen het onderwijsaanbod. De Diken vindt het belangrijk dat de leerlingen op een zelfstandige wijze kunnen deelnemen aan de maatschappij. Burgerschap sluit aan bij de streefdoelen (SLO) van het Praktijkonderwijs en Burgerschap is één van de domeinen naast ‘Wonen’, ‘Werken’ en ‘Vrije tijd’.

Vanuit de overheid wordt er verwacht dat er in het domein Burgerschap en de lessen, aandacht besteed wordt aan de volgende onderdelen:

- *Identiteit* (ontwikkeling van een eigen identiteit: ik, levensbeschouwelijk, geweten en waardenontwikkeling)
- *Participatie* (meedoen en organiseren van activiteiten op de volgende gebieden: sociaal, cultureel, economisch en politiek)
- *Democratie* (kennis van het politieke systeem, normen en waarden ontwikkeling en bijdragen aan de samenleving)

Een groot aantal van de SLO (streef)doelen zijn verwerkt in de lessen ‘Algemene Coaching’, gezondheidskunde en komen terug in activiteiten die door het schooljaar heen georganiseerd worden. De overige doelen zijn verwerkt in de lessen Burgerschap zodat het een dekkend geheel vormt.

Arbeidstoeleiding

Naast de praktijkvakken het onderdeel stage van groot belang voor onze leerlingen. Juist daar vinden zij veel motivatie en is het de opstap naar arbeid. In de arbeidstoeleiding kennen wij de volgende uitstroomprofielen.

- arbeidsmatige dagbesteding
- beschutte arbeid
- gesubsidieerde arbeid
- vervolgonderwijs

De huidige verdeling is als volgt:

- Leerjaar 1. ZeDeMo (trainen motorische vaardigheden) en Oriënterende stage van 1 dag/jaar.
- Leerjaar 2; interne stage en arbeidstraining
- Leerjaar 3: groepsstage en individuele stage gemiddeld 1 dag in de week
- Leerjaar 4: 2 dagen
- Leerjaar 5: 3 dagen
- Leerjaar 6: 4 dagen
- ATC: Arbeidstrainingscentrum: Bedrijfsmatige stage in de school voor die leerlingen die uitvallen en/of nog niet de juiste competenties hebben voor een externe stage.

Is het voor de ene leerling de weg naar arbeid een vanzelfsprekend proces, voor een ander kan het zeer moeizaam zijn om uiteindelijk succesvol uit te stromen. Talent, mogelijkheden, keuzes kunnen maken, het verwerven van arbeidscompetenties en werkprocessen, zijn factoren die in dit proces een rol spelen. Hoewel wij nog steeds succesvol de leerlingen op de juist plek krijgen, merken wij, dat dit onder druk staat. Dit kan bij de leerling liggen, maar ook maatschappelijke factoren frustreren. Als voorbeeld; gemeentelijke quota op beschut werk.

Als een leerling van school is, krijgt de leerling te maken met een hoeveelheid aan loketten en instanties. Veel en wisselende casemanagers. In samenwerking met bedrijfsleven, gemeente, RMC willen wij daarom onderzoeken of wij bekostiging kunnen vinden voor het actief begeleiden van oud-leerlingen. Wij kennen de jongere als geen ander na de schoolperiode. Ook landelijke ontwikkelingen wijzen in die richting.

Dit vergt dat arbeidstoeleiding zowel op leerlingen als op externe ontwikkelingen proactief acteert.

Ambities/doelen:

- Fase 1. Uitbreiding van oriënterende en maatschappelijke stages naar 3 stages.
- Fase 2. Ervaringen pilotjaar fase 2 door ontwikkelen. (groep stages en individuele stages)
- Fase 2: Ontwikkeling perspectiefplan bijstellen op uitroomprofielen.
- Reeds in fase 2 afstemmen uitstroom arbeidsmatige dagbesteding en beschut werk met gemeente en RMC.
- Fase 3: Aantal dagen stage afstemmen op behoefte leerling en niet meer op leerjaar.
- ATC: Bedrijfsmatig inrichten met het aanstellen van een bedrijfsleider.
- ATC: 5 dagen in de week volledige werkdag.
- ZeDeMo, interne stage en arbeidstraining vallen onder het ATC
- Bedrijfsleider ATC is tevens stagecoach.
- Vakleerkrachten met deze ambitie zijn tevens stagecoach.
- Oud-leerlingen krijgen actieve nazorg voor minimaal 1 jaar.

Hoofdstuk 6. PERSONEELSBELEID

Om goed onderwijs te kunnen geven, heeft een school goed gekwalificeerd personeel nodig. De Diken heeft bevoegde en bekwame medewerkers in dienst die veelzijdig inzetbaar zijn.

Het personeelsbeleid van De Diken maakt onderdeel uit van het strategisch personeelsbeleid van de stichting CVO Zuid-West Fryslân.

Hierin zijn de volgende uitgangspunten omschreven:

- Wij werken binnen een professionele cultuur, waarin we elkaar durven aan te spreken op onze professionele belofte.
- Wij ontwikkelen een eigen professionele standaard en houden die systematisch tegen het licht.
- Docenten werken steeds minder individueel: 'teamwork' wordt de norm.
- De professionele ontwikkeling wordt geborgd in een tweejaarlijkse cyclus van start-, voortgangs- en beoordelingsgesprekken.

De medewerkers van De Diken zijn onderverdeeld in drie teams. Elk team heeft zijn eigen coördinator die de start- en voortgangsgesprekken voert met mandaat van de directeur. De beoordelingsgesprekken worden gevoerd door de directeur. In de cyclus van functioneren en beoordelen wordt gebruik gemaakt van lesobservaties en kwaliteitszorgkaarten. De teams voeren teamoverleg op dinsdagmiddagen. Daarnaast verzorgen we scholing en Diken-bijeenkomsten voor het gehele personeel. Door de kleinschaligheid kennen we elkaar goed. Er is sprake van een grote, actieve betrokkenheid en eigenaarschap voor de eigen werkzaamheden, die van het team maar ook van de organisatie in zijn geheel. Deze samenhang wordt gekoesterd en versterkt middels de teambijeenkomsten en de gezamenlijke activiteiten. De coördinatoren en de directeur vormen gezamenlijk De Stuurgroep die leiding geeft aan de school.

De voortschrijdende demografische krimp heeft gevolgen voor het personeelsbeleid, ook voor De Diken. De Stichting CVO en de scholen die onder de stichting vallen maken in gezamenlijkheid strategische keuzes met betrekking tot mobiliteit, flexibele inzet, inzet op meerdere bevoegdheden en een evenwichtige inzet van lessen en taken. De Diken heeft te maken gehad met een fusie, een wijziging van bestuur en een nieuwe directie. De werkzaamheden van de coördinatoren is daarop aangepast en op maat gemaakt, passend bij de schaalgrootte van De Diken en de uitdagende complexiteit van onze leerlingen. Daarmee is de organisatie voorbereid op de toekomst.

De aansturing van De Diken maakt een ontwikkeling door die gelijke trend houdt met de onderwijsontwikkeling zoals in 2019 gestart in Plan 3. Daarin wordt de verantwoordelijkheid lager in de organisatie gelegd en ontwikkelen we een cultuur van verantwoordelijkheid willen nemen en verantwoording willen afleggen over te behalen resultaten. We willen werken in teamverband, met teamambities die je collectief kunt zien, voelen en ervaren. We willen werken vanuit het belang van de leerling. Met een effectieve besluitvorming. Met een cultuur van aanspreken zonder te veroordelen en helpen zonder te redden.

Hoofdstuk 7. KWALITEITSZORG

De Diken werkt systematisch aan kwaliteit en kwaliteitsverbetering. Onze kwaliteitszorg (kwazo) kent instrumenten, om de diverse aspecten van het onderwijs te meten, te analyseren en te verbeteren. Diverse actoren spelen hierbij een rol, zowel vanuit de school, de stichting CVO als vanuit externe organisaties. De opbrengsten, resultaten en ervaringen gebruiken wij voor stelselmatige evaluaties en een cyclisch proces van verbeteringen.

a) Kwazo-kalender, auditering en p&c

Om de kwaliteit van onderwijs en organisatie te kunnen analyseren werkt De Diken met een kwazo-kalender. Hierin wordt beschreven welk aspect van kwaliteit op welk moment moet worden onderzocht en hoe dit past binnen de totale kwaliteitszorgcyclus. De kwazo-kalender wordt systematisch gehanteerd. Hierdoor is er voortdurend zicht op de uiteenlopende kwaliteitsaspecten en op de opbrengsten en resultaten. Noodzakelijke interventies en bijstellingen kunnen zo tijdig plaatsvinden.

We toetsen en analyseren in de kwazokalender o.a.

- de kwaliteit van de lessen
- de opbrengsten van de leertrajecten. Bv. Het aantal uitgereikte branchecertificaten
- de ouder-, docent en leerling tevredenheid
- de incidenten en klachten

De stichting CVO kent een breed systeem van auditering. Over en weer worden auditteams ingezet om binnen de diverse afdelingen van alle scholen van de stichting CVO audits uit te voeren. De Diken maakt onderdeel uit van de scholenkoepel Fricolore. Ook vanuit Fricolore vinden met regelmaat audits plaats en worden resultaten en opbrengsten uitgewisseld, ter verbetering van de kwaliteit van het onderwijs en de onderwijsprocessen. De kwaliteitszorgcyclus van De Diken maakt integraal onderdeel uit van de cyclus van Planning & Control (P&C) van de stichting CVO en is derhalve mede een instrument voor toetsing en verantwoording.

b) Ontwikkeling, scholing en reflectie

Om het onderwijs op peil te houden en een voortdurend proces van ontwikkeling, scholing en reflectie te stimuleren, is er binnen De Diken veel ruimte voor scholing en professionalisering. Docenten houden zich op de hoogte van alle onderwijsontwikkelingen. In de gesprekkencyclus is scholing en deskundigheidsbevordering een nadrukkelijk thema. Wij stimuleren onze medewerkers om scholing te volgen, zeker in het licht van de noodzakelijke flexibilisering van het onderwijs. Wij organiseren met regelmaat studiedagen en gezamenlijke scholingstrajecten.

c) Financiën

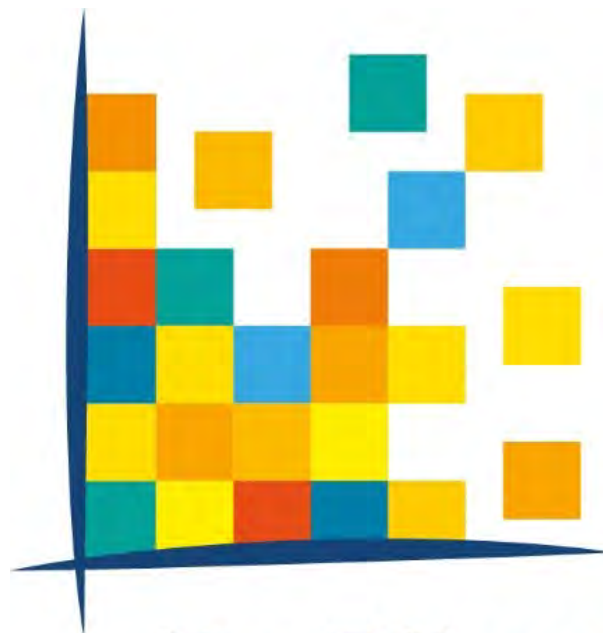
Goed onderwijs kan alleen als de financiën op orde zijn. De financiële structuur van De Diken hangt onlosmakelijk samen met die van de stichting CVO Zuid-West Fryslân. Onze begroting voldoet aan de eisen die binnen de stichting CVO worden gesteld en jaarlijks worden vastgelegd in de kaderbrief. De Diken maakt niet gebruik van sponsorgelden.

Wij werken met een (meerjaren)begroting die wordt opgesteld in nauwe samenwerking en afstemming met de (controller van de) afdeling financiën, de afdeling P&O en overige actoren vanuit de school (bijv. vakgroepen) en de GD. De medezeggenschapsraad wordt direct betrokken bij dit proces en wordt zeer frequent geïnformeerd en gevraagd om input.

Maandelijks levert de afdeling financiën een rapportage van de stand van zaken aan. De uitputting wordt ook maandelijks met controller en CvB besproken. In het overleg van het MT wordt de actuele financiële situatie frequent besproken.

Bij het formatieproces zijn alle leden van het MT, P&O en de roostermaker betrokken. De financiën worden tijdens dit formatieproces goed bewaakt, o.a. door tijdens het proces voortdurend doorrekeningen te maken en een pro forma-begroting te maken voor het volgende kalenderjaar. Ook wordt tijdens het formatieproces ruimte gehouden voor inzet voor onderwijsontwikkeling en – vernieuwing door docenten.

Wij hebben een helder beleid ten aanzien van mobiliteit en bieden (financiële) ruimte voor een aantal mobiliteit bevorderende maatregelen, waaronder ruimte voor scholing om meerdere bevoegdheden te kunnen behalen, ruimte voor deeltijdontslag en andere regelingen om onze medewerkers de mogelijkheden te bieden zich binnen de organisatie en in een krimpende markt op een meer flexibele wijze te kunnen bewegen.

De Diken
Sneek

Overzicht relevante documenten

Voor dit Schoolplan 2020-2024 zijn een aantal documenten beschikbaar die relevant zijn als onderleggers:

- Schoolgids De Diken
 - Schoolveiligheidsplan en anti-pestprotocol
 - Zorgplan
 - SLO Burgerschapsvorming in het praktijkonderwijs
 - Streef- en beheersdoelen van het praktijkonderwijs
 - Strategisch Beleid CVO 2017-2020
 - Strategisch personeelsbeleid CVO
 - Strategisch huisvestingsplan CVO
 - Kwazo-kalender
-
- **Afbeeldingen in dit digitale magazine zijn tot stand gekomen met medewerking van de betreffende leerlingen en medewerkers.**